

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2023. № 1.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.30>

УДК 001.103(37.07:31)-044.922:001.891.7:[342:341.49]

Г. В. Голубова,

к. е. н., доцент, доцент кафедри статистики, інформаційних технологій та математичних методів в економіці,

Національна академія статистики, обліку та аудиту,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4847-5235>

Т. І. Харабара,

аспірант кафедри статистики, інформаційних технологій та математичних методів в економіці, Національна академія статистики, обліку та аудиту,

заступник директора департаменту – начальник управління,

Міністерство економіки України,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9326-1757>

ВИКОРИСТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ДАНИХ СУДОВОЇ СТАТИСТИКИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

H. Holubova,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Statistics and Mathematical Methods in Economics, National Academy of Statistics, Accounting and Audit

T. Kharabara,

Postgraduate student of the Department of Statistics and Mathematical Methods in Economics, National Academy of Statistics, Accounting and Audit,

Deputy Director of the Department – Head of Directorate,

Ministry of Economy of Ukraine

**USE OF ADMINISTRATIVE DATA JUDICIAL STATISTICS BY STATE
AUTHORITIES IN THE SPHERE OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES**

У статті проведено аналіз проблем використання адміністративних даних органами державної влади при виконанні управлінських функцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності, формуванні та реалізації державної політики в інтересах забезпечення сталого розвитку, економічного добробуту та прав людини. Наведено перелік нормативних актів, які регламентують механізм інформаційно-статистичного забезпечення органів судової влади. Вказано на недоліки, які виникають під час збору та оприлюднення статистичних даних, зокрема в ході розгляду публічно-правових спорів.

Особливу увагу авторами зосереджено на повноваженнях центрального органу виконавчої влади з питань економічної політики – Міністерства економіки України та статусі колегіального органу – Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі при проведенні антидемпінгових, спеціальних і антисубсидійних розслідувань та застосуванні відповідних обмежувальних заходів за їх результатами.

У статті наведено стислий аналіз судової практики оскарження рішень Комісії з приводу порушених прав та інтересів осіб, які завертались за захистом до суду, а також запропоновано групування рішень Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі за критеріями щодо оскарження.

Крім того, у статі візуалізовано огляд статистики показників прийнятих Комісією рішень та розгляду адміністративними судами спорів у сфері захисту національних товаровиробників від недобросовісної конкуренції.

Окрему увагу авторами приділено темпу здійснення адміністративними судами проваджень відповідної категорії справ, наведено формулу розрахунку відсотку розгляду справ та зроблено висновок про достатньо швидкий темп здійснення проваджень судами всіх інстанцій і про здатність судової системи розглядати більше справ, ніж надходить на розгляд.

The article analyzes the problems of the use of administrative data by state authorities in the performance of management functions in the field of foreign economic activity, the formation and implementation of state policy in the interests of ensuring sustainable development, economic well-being and human rights. The list of normative acts regulating the mechanism of information and statistical support of

judicial authorities is given. The shortcomings that arise during the collection and publication of statistical data, in particular during the consideration of public legal disputes, are pointed out.

The authors focused special attention on the powers of the central executive body on economic policy – the Ministry of Economy of Ukraine and the status of the collegial body – the Interdepartmental Commission on International Trade when conducting anti-dumping, special and anti-subsidy investigations and applying appropriate restrictive measures based on their results.

The article provides a concise analysis of the judicial practice of appealing the decisions of the Commission regarding the violated rights and interests of persons who turned to the court for protection, and also suggests grouping of the decisions of the Interdepartmental Commission on International Trade according to the criteria for the appeal.

In addition, the article graphically displays a statistical overview of the indicators of decisions taken by the Commission and consideration of disputes by administrative courts in the field of protection of national producers from unfair competition.

The authors paid special attention to the pace of proceedings by administrative courts of the relevant category of cases, provided a formula for calculating the percentage of cases considered, and concluded that the pace of proceedings by courts of all instances is sufficiently fast and the ability of the judicial system to consider more cases than are submitted for consideration.

The importance of the use of all levels of administrative data by officials of state bodies was emphasized, and it was proposed to introduce a statistical indicator for certain types of cases or the application of a legislative act by state bodies.

Ключові слова: адміністративні дані, адміністративне судочинство, державне статистичне спостереження, демпінг, зовнішньоекономічна діяльність, судова статистика.

Keywords: administrative data, administrative proceedings, state statistical observation, dumping, foreign economic activity, judicial statistics.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Законом України «Про судоустрій і статус суддів» [1] передбачається, що голова кожного суду є відповідальним за організацію ведення судової статистики. Цим Законом визначені обов'язки Державної судової адміністрації України щодо організації роботи, пов'язаної із веденням судової статистики та обов'язки апеляційних судів, вищих спеціалізованих судів та Верховного Суду України щодо аналізу судової статистики.

На підзаконному рівні збір статистичних даних про судочинство (форми звітності), визначаються наказами Державної судової адміністрації України від 09.03.2017 року № 311 «Про затвердження форм звітів щодо здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами» [2], від 23 червня 2018 року № 325 «Про затвердження річних форм звітів щодо здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами» [3] та наказом керівника апарату Верховного Суду від 25 червня 2018 року № 91-ОД.

Визначений даними нормативними актами механізм збору та оприлюднення статистичних даних має ряд недоліків, на які неодноразово наголошувалось практиками, зокрема, це і відсутність єдиної централізованої, автоматизованої системи збору даних судової статистики (централізована система є лише стосовно збору і оприлюднення даних місцевих та апеляційних судів), і відсутність єдиної бази судової статистики, а також відсутність зручної пошукової системи для статистичної інформації.

Сучасна система організації судової статистики не дозволяє виокремити інформацію за окремим видом справи чи законодавчим актом. Наявна статистика за категорією справ не дозволяє створити уявлення про реальний стан дієвості норми права в країні чи в окремому регіоні, а у випадку здійснення адміністративного судочинства – оцінку правозастосування органами державної влади.

В контексті зазначеного авторами розкрито особливості використання органами державної влади адміністративних даних на прикладі роботи

Міністерства економіки України (далі – Мінекономіки) та Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі (далі – Комісія) у сфері захисту прав національних товаровиробників від недобросовісної конкуренції при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні дослідження у сфері статистики зовнішньоекономічної діяльності, зокрема експортно-імпортних операцій та зовнішньої торгівлі, висвітлені в працях: А.М. Єріної, Г.В. Голубової [4, 5], І.Г. Манцурова, [6], О.К. Мазуренко, В.С. Михайлова та багатьох інших.

Питаннями використання адміністративних даних та вдосконаленням державних статистичних спостережень займались О.Г. Осауленко, Л. І. Гінчук, І.А. Серова, І.В. Аксьонова та ін. Питання судової статистики висвітлювали у своїх публікаціях М.Ю. Огай, О.В. Сердюк, В.Д. Бринцев та ін.

Однак проблематика інформаційно-статистичного забезпечення судочинства у сфері вирішення публічно-правових спорів та удосконалення застосування судової статистики в якості адміністративних даних тільки формується, тому питання перебуває в процесі систематизації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є продемонструвати важливість використання органами державної влади адміністративних даних судової статистики на прикладі роботи Міністерства економіки України та Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі у сфері захисту національних товаровиробників від недобросовісної конкуренції при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Після набуттям Україною статусу країни з ринковою економікою та приєднання до Світової організації торгівлі українські товаровиробники отримали можливості та перспективи торгівлі на зовнішніх ринках. Водночас, іноземні імпортери та виробники товарів отримали доступ на український ринок, що призвело до виникнення жорсткої конкуренції. Серед дозволених міжнародними зобов'язаннями інструментів боротьби з недобросовісною конкуренцією є державне

регулювання зовнішньоторговельної діяльності, спрямоване на підтримку та захист національних товаровиробників.

Роль та місце Мінекономіки при виконанні таких повноважень з регулювання зовнішньоекономічної діяльності визначено:

1) Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [7] відповідно до якого центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку:

- забезпечує проведення єдиної зовнішньоекономічної політики при здійсненні суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності виходу на зовнішній ринок, координацію їх зовнішньоекономічної діяльності, в тому числі відповідно до міжнародних договорів України;

- здійснює контроль за додержанням всіма суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності чинних законів України та умов міжнародних договорів України;

- проводить антидемпінгові, антисубсидиційні та спеціальні розслідування у порядку, визначеному законами України;

2) Законом України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» [8], яким передбачається, що проведення антидемпінгового розслідування в Україні здійснюється на засадах, визначених цим Законом, уповноваженими на це центральними органами виконавчої влади, зокрема, Міністерством економіки України.

3) Положенням про Міністерство економіки України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 459, відповідно до якого Міністерство [9]:

- проводить моніторинг застосування органами іноземних держав, митними союзами або економічними угрупованнями антидемпінгових, компенсаційних та спеціальних захисних заходів до товарів походженням з України, вживає заходів з метою захисту інтересів суб'єктів господарювання України в антидемпінгових, антисубсидиційних та спеціальних захисних

розслідуваннях, що проводяться іноземними державами щодо української продукції;

- проводить в установленому порядку розслідування з метою встановлення фактів дискримінаційних та/або недружніх дій з боку інших держав, митних союзів чи економічних угруповань щодо законних прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України;

- проводить в установленому порядку антидемпінгові, антисубсидиційні та спеціальні розслідування.

Повноваження та порядок роботи Комісії визначено статтею 5 Законом України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», якою передбачено, що Комісію очолює Голова, яким за посадою є Міністр економіки. Членами Комісії є Голова Комісії, його перший заступник, заступники та посадові особи органів виконавчої влади. Персональний склад Комісії затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Голови Комісії. Формою роботи Комісії є засідання. Засідання Комісії є правомочним, якщо на ньому присутні не менше половини членів Комісії. Комісія у межах своєї компетенції приймає рішення, організовує та контролює їх виконання. У голосуванні за прийняття відповідного рішення можуть брати участь тільки члени Комісії. Акти Комісії, зокрема щодо проведення антидемпінгового розслідування та застосування антидемпінгових заходів, є обов'язковими для виконання.

Класичне визначення демпінгу у міжнародній торгівлі наведено у статті IV «Антидемпінгове та компенсаційне мито» Генеральної угоди з тарифів та торгівлі: демпінг – це експорт товару з однієї країни до іншої за цінами, які є нижчими від нормальної вартості. Нормальною вартістю, як правило, вважається ціна на подібний товар на внутрішньому ринку країни-експортера [10].

Таким чином, антидемпінговими заходами вважається протидія штучному зниженню цін на товари (роботи, послуги), на зовнішніх ринках для їх завоювання, усунення конкурентів.

Спеціальні (захисні) заходи забезпечують тимчасове та надзвичайне полегшення, допомогу у випадку, якщо вітчизняна промисловість зазнає значної шкоди або загрози її спричинення збільшенням імпорту. Вони є загальним інструментом, який можна використовувати проти імпорту будь-якого товару незалежно від країни походження або експорту. На відміну, наприклад, від антидемпінгових заходів, захисні заходи стосуються не конкретної цінової поведінки компаній-експортерів, а більш загального зростання імпорту, що відбувається за певних особливих обставин. Крім того, загалом вважається, що захисні заходи стосуються так званої «справедливої торгівлі», тобто експорту, що здійснюється за нормальних конкурентних умов. Спеціальні захисні заходи можуть стати тимчасово та у виключних випадках у нагоді галузі вітчизняного виробництва для пристосування, реструктуризації. Захисні заходи містять більш високий бар'єр доведення шкоди галузі вітчизняного виробництва. Але при цьому необхідно довести завдану шкоду, а не лише зростання конкуренції.

Компенсаційні заходи, як і антидемпінгові спрямовані проти нечесних торговельних практик. Компенсаційні заходи застосовують, коли іноземний уряд надає своїй компанії фінансову допомогу, що дозволяє їй виробляти чи експортувати дешевше. Обидва інструменти вирівнюють «гральне поле» для вітчизняних виробників та імпортованих товарів. Проте вони не захищають національних виробників проти чесного імпорту як у випадку із захисними заходами. Антидемпінгові та компенсаційні заходи спрямовані проти несправедливих цін на товари, що потрапляють на внутрішній ринок [11].

З метою захисту інтересів національного товаровиробника та усунення умов недобросовісної конкуренції з інших країн, митних союзів або економічних угруповань законодавством України передбачено можливість запровадження таких інструментів тарифного регулювання як:

- 1) спеціальне мито;
- 2) антидемпінгове мито;
- 3) компенсаційне мито.

Законами України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» та «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» [12], «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» [13] врегульовано засади і порядок порушення та проведення відповідних розслідувань, застосування антидемпінгових, спеціальних та компенсаційних заходів.

Антидемпінгове мито встановлюється у разі ввезення на митну територію країни імпорту товару, який є об'єктом застосування антидемпінгових заходів (попередніх або остаточних).

Спеціальне мито запроваджується за результатами встановлення фактів зростання імпорту в Україну, що заподіює значну шкоду або загрожує заподіянням значної шкоди національному товаровиробнику подібного або безпосередньо конкуруючого товару.

Компенсаційне мито встановлюється у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом субсидованого імпорту, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

Зазначені торговельні обмеження, що протидіють демпінгу, особливо масованому, без сумніву, є корисними, оскільки вони захищають вітчизняних виробників від недобросовісної і несумлінної іноземної конкуренції. Внутрішні виробники, як правило, підтримують захисні заходи, спрямовані проти демпінгу, масованого чи субсидованого імпорту. Водночас, споживачі, на початковому етапі запровадження обмежувальних заходів зазнають шкоди через те, що втрачають можливість одержувати товари за низькою ціною.

Проте кінцевий ефект від введення антидемпінгових, спеціальних і компенсаційних мит полягає в тому, щоб запобігти витісненню національного товаровиробника з внутрішнього ринку, його монополізації та в подальшому диктату цін іноземними виробниками та імпортерами.

Звичайно, як і будь-які заходи регуляторного характеру, такі інструменти нетарифного регулювання, як застосування антидемпінгових, спеціальних та

компенсаційних заходів можуть бути оскаржені до адміністративного суду, який розглядає спори у сфері публічно-правових відносин.

З аналізу судової практики, зокрема, постанов Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 21 травня 2019 року у справі № 826/11565/18, від 10 вересня 2019 року у справі № 826/11968/16, від 19 січня 2022 року у справі № 640/11242/19 та від 04 серпня 2022 року у справі № 640/6762/20 вбачається, що право на оскарження, застосованих Міжвідомчою комісією з міжнародної торгівлі заходів мають особи, чиї права чи інтереси порушуються оскаржуваним рішенням, тобто особами, якими сплачується відповідне мито при імпорті товарів в Україну.

В окремих випадках рішення Комісії та дії Мінекономіки оскаржуються заявниками у процесі антидемпінгового розслідування – національними товаровиробниками, які незадоволенні рівнем отриманого захисту чи у випадках порушення процедури перегляду, застосованих заходів.

Це пояснюється тим, що причини заниження ціни товару можуть бути різними. Зокрема, однією з таких причин дійсно може бути спеціальне заниження цін експортером для проникнення на новий закордонний ринок чи розширення позиції на цьому ринку за рахунок витіснення конкурента. Однак можуть бути й інші причини, наприклад, занижений курс національної валюти, або низькі витрати на заробітну плату або завищена внутрішня ціна товару тощо [14].

Умови торгівлі залежать від комплексу причин: попиту, кон'юнктури ринку, коливань світових цін на окремі види товарів тощо. Співвідношення індексів середніх цін експорту й імпорту характеризує динаміку **умов торгівлі (1)**. Значення індексу **умов торгівлі при $I_{(y.m.)} > 1$** свідчить про зростання купівельної спроможності одиниці експорту і, відповідно, навпаки.

$$I_{y.t.} = \frac{I_{\bar{p}_E}}{I_{\bar{p}_I}} \quad (1)$$

де $I_{\bar{p}_E}$, $I_{\bar{p}_I}$ – індекси середніх цін експорту й імпорту, відповідно.

Індекс умов торгівлі характеризує тенденцію взаємного руху експортно-імпортних цін країни та її місця в світовій торгівлі. Паралельно з індексом умов

торгівлі (ціновим) в статистиці ЗЕД застосовують індекс бруто-умов торгівлі (кількісний) (2).

$$I_{y.t.} = \frac{I_{qE}}{I_{qI}} \quad (2)$$

де I_{qE} , I_{qI} – індекси фізичного обсягу експорту й імпорту, відповідно.

Розрахований індекс умов торгівлі (ціновий) за період 2013-2022 рр. характеризує негативну динаміку умов зовнішньої торгівлі для України у 2013-2016 рр. (рис. 1). За цей період ціни на імпорту продукцію були вищими ніж ціни та експортну продукцію.

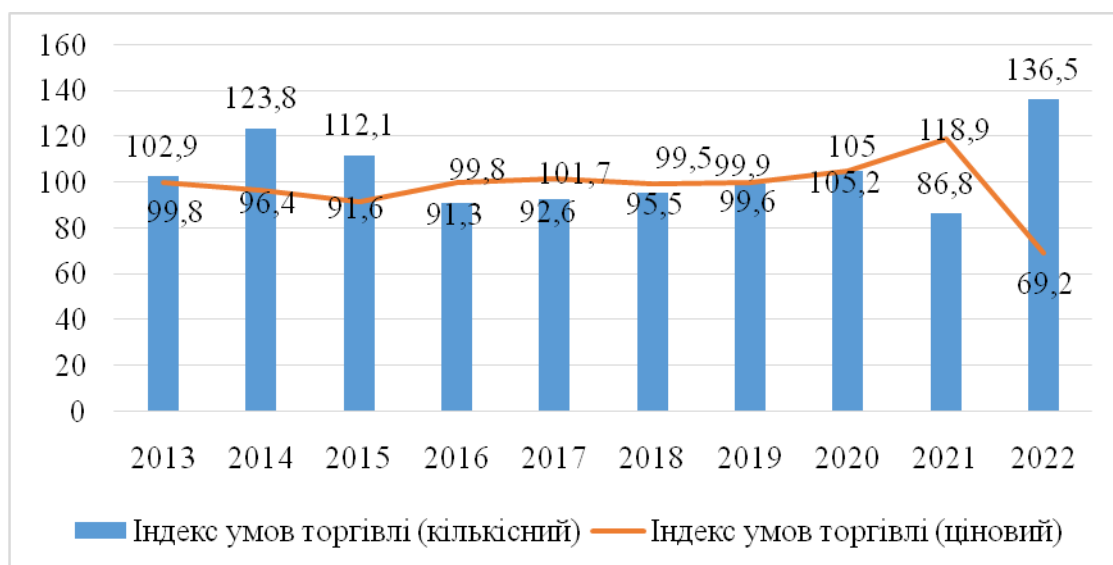

Рис. 1. Індекси умов торгівлі України за період 2012-2022 рр. (%)
Джерело: сформовано авторами за даними Державної служби статистики України

Початок війни 2014 р. та її загострення на сході країни 2015-2016 рр. негативно вплинули на розвиток та умови зовнішньої торгівлі України. У 2017 році індекс умов торгівлі був вище за одиницю (1,017), що свідчить про покращення умов зовнішньої торгівлі держави, тобто ціни на експорту продукцію зростали швидше, ніж ціни на імпорту продукцію на 1,7%.

У 2018-2019 рр. індекс умов торгівлі був, практично, на рівні одиниці і не свідчить про суттєві зміни умов зовнішньої торгівлі для України.

У 2020-2021 рр. індекс умов торгівлі значно зріс до 105% та 119%, відповідно, що характеризується позитивною динамікою випередження

зростання експортних цін в порівнянні з імпортними цінами та отримання додаткового експортного виторгу для України.

У 2022 році ціновий індекс умов торгівлі різко скоротився до 69,2%, що свідчить про значне погіршення умов зовнішньої торгівлі України, а зростання кількісного індексу умов торгівлі до 136,5% пояснюється скороченням обсягів імпортованих товарів.

Через активні бойові дії та під окупацією РФ залишаються території, що формували 20% ВВП України. Відповідно, зниження поточного виробництва суттєво скорочує і експортний потенціал держави. Повномасштабна війна росії проти України призвела до глибокої кризи: фінансово-економічної, соціально-демографічної, екологічної, і все це матиме далекосяжні наслідки для України.

Це свідчить про різке погіршення зовнішньої торгівлі України в умовах війни, відповідно скорочення експортного виторгу та зростання цін на продукцію імпорту.

Захист українських товаровиробників від недобросовісного та зростаючого імпорту – це головне завдання Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі. Однак, в умовах воєнного стану антидемпінгові дії та заходи Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі, в певній мірі, є обмеженими через послаблення до умов здійснення експортно-імпортних операцій України в умовах війни.

Відповідно до положень законів України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» розслідування з метою встановлення наявності та впливу демпінгу, а також наявності, величини та впливу субсидії розпочинаються з порушення відповідної антидемпінгової та антисубсидиційної процедури. Водночас, процедура може бути припинена без порушення розслідування у зв'язку з недостатністю доказів для обґрунтування скарги. Законодавством передбачені й інші норми, зі змісту яких стає зрозумілим, що антидемпінгова та антисубсидиційна процедури є окремими стадіями, відмінними від самого розслідування. Зокрема, Міністерство економіки України, до компетенції якого належить проведення розслідувань, не

має права після одержання скарги національного товаровиробника і до порушення розслідування розголошувати дані, що містяться у такій скарзі, а лише зобов'язане інформувати країни експорту про порушення відповідної процедури [15].

Варто зазначити, що судова статистика не містить жодного показника щодо оскарження рішень Комісії та дій Мінекономіки, пов'язаних із відмовами у порушенні розслідування, що свідчить про ефективність роботи цих органів влади на даній стадії.

Крім того, існують випадки оскарження рішень Комісії про скасування Комісією свого раніше прийнятого рішення про застосування антидемпінгових чи спеціальних заходів.

Загалом, рішення Комісії можна згрупувати у 2 категорії:

- рішення, які підлягають оскарженню, тобто такі, що породжують наслідки для заінтересованих сторін (про застосування заходів, про скасування застосованих заходів, припинення розслідування без застосування заходів, про продовження дії заходів, про встановлення фактів дискримінаційних та недружніх дій і застосування адекватних заходів у відповідь, закінчення або продовження дії заходів у зв'язку із закінченням строку їх застосування);
- процедурні рішення, які не є юридично значимими (про порушення та проведення розслідування чи перегляду, про продовження строку проведення розслідування чи перегляду, про внесення змін до рішення Комісії).

Детальний огляд статистики показників прийнятих Комісією рішень та розгляду адміністративними судами спорів у сфері захисту національних товаровиробників від недобросовісної конкуренції наведено на рис. 2.

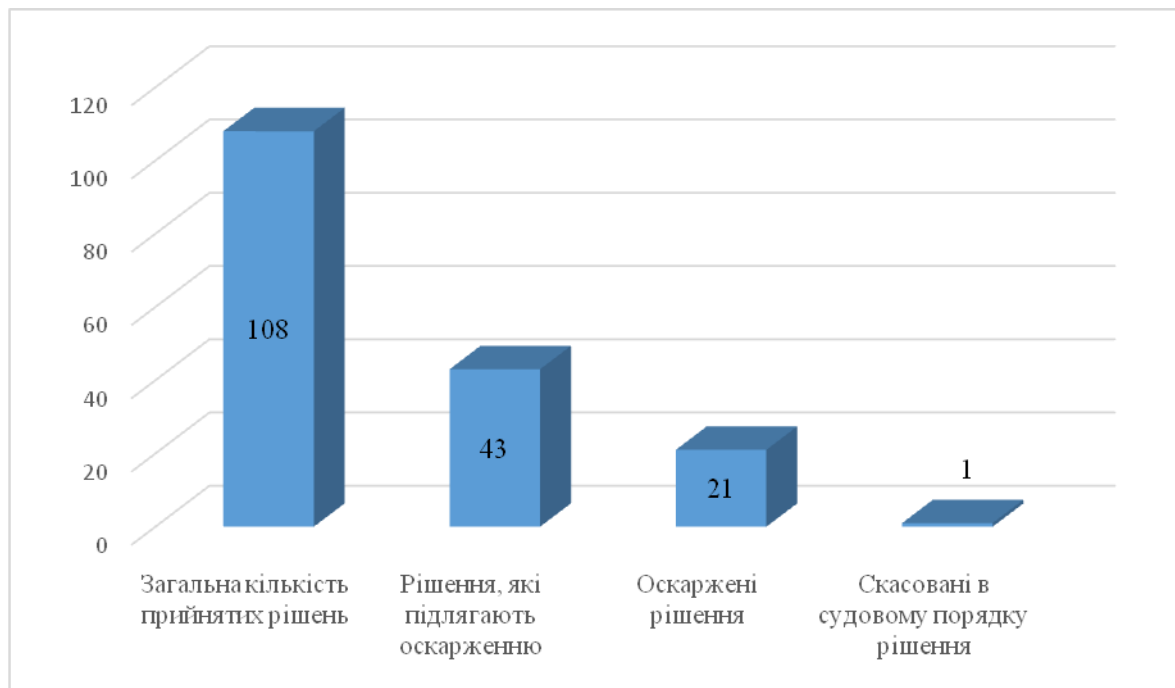

Рис. 2. Рішення Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі за період 2019-2021 рр.

Джерело: сформовано авторами за даними Єдиного державного реєстру судових рішень

Наведені показники свідчать про високий рівень оскарження рішень Комісії – 21 рішення або 19,4% від загальної кількості прийнятих рішень (108 рішень Комісії) і, майже, 40% від загальної кількості прийнятих рішень або 43 рішення Комісії, які підлягають оскарженню.

Співвідношення кількості скасованих адміністративними судами рішень до кількості прийнятих рішень за певний проміжок часу є своєрідним орієнтиром та об'єктивною оцінкою якості проведеної роботи. Так, мінімальний показник скасованих у судовому порядку рішень (1 рішення Комісії) свідчить про високу ефективність роботи Комісії та про прийняття нею рішень на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачений Конституцією та законами України.

Показники діяльності суду щодо розгляду спорів у сфері захисту національних товаровиробників наведено в табл.1.

Таблиця 1. Огляд стану судового оскарження рішень Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі за 2021 рік

() Порівняно з попереднім роком

Назва суду	надійшло на розгляд позовних заяв/ апеляційних/ касаційних скарг	залишено без розгляду/ закрито провадження	вжито заходів забезпечення позову	відмовлено в задоволенні позовних заяв/ апеляційних/ касаційних скарг юридичних осіб	задоволено позовних заяв/ задоволено апеляційних/ касаційних скарг юридичних осіб	не розглянуто позовних заяв/ апеляційних, касаційних скарг
Окружний адміністративний суд міста Києва	9 (10)	5 (1)	6 (1)	6 (1)	3 (0)	7 (9)
Шостий апеляційний адміністративний суд	7 (2)	3 (0)		5 (1)		3 (2)
Касаційний адміністративний суд Верховного Суду	3 (1)			2 (0)	2 (0)	3 (1)

Джерело: сформовано авторами на основі даних Єдиного державного реєстру судових рішень

З наведеної таблиці вбачається досить швидкий темп здійснення проваджень судами всіх інстанцій за справами по оскарженню рішень Комісії, а кількість нерозглянутих справ фактично дорівнює кількості нових справ, що надійшли за звітний період.

Темп провадження або відсоток розгляду справ можна розрахувати за наступною формулою:

$$T_{\text{пров.}} = \frac{\text{Кл розгл. справ}}{\text{Кл нових справ}} \times 100\%$$

Тобто, темпу провадження, або відсотку розгляду справ відповідає кількість розглянутих справ за звітний період поділена на кількість нових справ, що надійшли за звітний період.

Так, цей показник розгляду справ Окружним адміністративним судом міста Києва у 2020 році складав 111,1 %, а у 2021 році 128,6 %. При цьому, Шостий апеляційний адміністративний суд має наступні показники 233,3 % за

2021 рік і 100 % за 2020 рік, Касаційний адміністративний суд Верховного Суду – 100 % показник за обидва періоди.

За даними Європейської комісії з питань правосуддя, показник у понад 100% – це здатність судової системи розглядати більше справ, ніж надходить, менше цього показника – свідчить про перевищення кількості справ, що надходять, над розглянутими справами, це призводить до накопичення нерозглянутих справ. Фактично, темп провадження відображає те, як суд чи судова система справляється з надходженням справ [16].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Проведене дослідження, на прикладі використання адміністративних даних судової статистики органами державної влади у сфері зовнішньоекономічної діяльності показало, що з огляду на те, що статистична інформація, зокрема про здійснення адміністративного судочинства, має використовуватись органами державної влади, які надають відповідні адміністративні послуги, виконують владно-розпорядчі функції при прийнятті рішень. Вважаємо за доцільне запровадження окремих статистичних показників за певними видами справ чи застосування законодавчого акту, оскільки такі показники характеризують кількісну сторону фактів та явищ, пов'язаних із здійсненням судочинства у сфері публічно-правових відносин, а також є необхідною умовою для прийняття виважених, обґрунтованих управлінських рішень, що гарантуватиме забезпечення охорони прав, свобод та інтересів громадян і юридичних осіб, зміцнення законності, запобігання порушенням з боку суб'єктів владних повноважень. Питання ефективності та правомірності прийнятих органами влади управлінських рішень на основі запроваджених нових статистичних показників потребують подальшого дослідження.

Література

1. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. ст. 545.

2. Про затвердження форм звітів щодо здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами: затверджено наказом ДСА України від 09.03.2017 № 311, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0311750-17#n89>

3. Про затвердження річних форм звітів щодо здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами: Наказ Державної судової адміністрації України від 23.06.2018 р. № 325. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SA18097.html

4. Голубова Г. В. Статистичний аналіз зовнішньої торгівлі України/ Г. В. Голубова // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна/Серія «Економічна» / Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, 2014. – №1096, вип. 87. – С. 89-94

5. Голубова Г. В. Статистичний аналіз та прогнозування експорту України / Г. В. Голубова // Статистика України. 2018. № 2 (81). С. 6-12

6. Манцуров І. Г. Статистика економічного зростання та конкурентоспроможності країни : монографія / І. Г. Манцуров. К. : КНЕУ, 2006. 392 с.

7. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII – Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29, ст. 377

8. Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» від 22.12.1998 № 330-XIV – Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 9-10, ст. 65

9. Питання Міністерства економіки, постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 459 - Урядовий кур'єр від 24.09.2014. № 175. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF#Text>

10. Антидемпінгова політика Європейського Союзу: Практичний посібник для українських виробників та експортерів / Антидемпінгова служба Європейської Комісії, представництво України при ЄС при допомозі Hammond Suddards Edge. К.: Катран груп, 2001. 415 с.

11. Заходи торговельного захисту. Посібник для суддів. URL: http://nsj.gov.ua/files/1643191642Handbook%20on%20Competition_Final.pdf

12. Закон України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» від 22.12.1998 р. №332-XIV – Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 11, ст. 78

13. Закон України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» від 22.12.1998 № 331-XIV – Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 12-13, ст. 80

14. Дем'янюк О. Б. Демпінг та антидемпінг у захисті економічних інтересів / О.Дем'янюк // Галицький економічний вісник. 2011. №2(31). с.75-80

15. Ковальчук Н. М. Антидемпінговий, антисубсидиційний та спеціальний процеси: поняття та стадії проведення / Н. М. Ковальчук // Часопис Київського університету права. 2011. № 1. С. 131-135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2011_1_35

16. Дотримання вимог справедливого судового розгляду (у контексті виконання рішень Європейського суду з прав людини у групі справ «Світлана Науменко проти України» та «Меріт проти України»). [Електронний ресурс]. URL: <https://rm.coe.int/legthy-proceedings-compliance-with-the-requirements-ukr-web-final/1680a29a06>

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2016), The Law of Ukraine “On the Judiciary and the Status of Judges”, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, vol. 31, p. 545.

2. State Judicial Administration of Ukraine (2018), Order “On the approval of annual forms of reports on the administration of justice by local and appellate courts”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0311750-17#n89> (Accessed December 25, 2022).

3. State Judicial Administration of Ukraine (2018), Order “On the approval of annual forms of reports on the administration of justice by local and appellate courts”, available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SA18097.html (Accessed December 25, 2022).

4. Holubova, H. V. (2014), “Statistical analysis of foreign trade of Ukraine”, *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V.N. Karazina*, vol. 1096, no. 87, pp. 89-94.

5. Holubova, H. V. (2018), “Statistical analysis and forecasting of the export of Ukraine”, *Statystyka Ukrainy*, vol. 2, no. 81, pp. 6-12.

6. Mantsurov, I.H. (2006) *Statystyka ekonomichnoho zrostantia ta konkurentospromozhnosti krainy* [Statistics of economic growth and competitiveness of the country], KNEU, Kyiv, Ukraine.

7. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine “On foreign economic activity”, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, vol. 29, p. 377.
8. The Verkhovna Rada of Ukraine (1998), The Law of Ukraine “On Protection of the National Product Producer from Dumping Imports”, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, vol. 9-10, p. 65.
9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), Resolution “Issues of the Ministry of Economy””, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF#Text> (Accessed December 25, 2022).
10. Anti-dumping service of the European Commission (2001), *Antydempinhova polityka Yevropeyskoho Soyuzu: Praktychnyy posibnyk dlya ukrayinskykh vyrobnykiv ta eksporteriv*. [Anti-dumping policy of the European Union: A practical guide for Ukrainian manufacturers and exporters], *Katran hrup*, Kyiv, Ukraine.
11. EBRD (2021), “Trade protection measures. Guide for judges”, available at: http://nsj.gov.ua/files/1643191642Handbook%20on%20Competition_Final.pdf (Accessed December 25, 2022).
12. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine “On the Application of Special Measures Regarding Imports to Ukraine”, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, vol. 11, p. 78.
13. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine “On the Protection of National Producers from Subsidized Imports”, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, vol. 12-13, p. 80.
14. Demyanuk, O. B. (2011), “Dumping and anti-dumping in the protection of economic interests”, *Halytskyj ekonomichnyj visnyk*, vol. 2, no. 31, pp. 75-80.
15. Kovalchuk, N. M. (2011), “Anti-dumping, anti-subsidy and special processes: concepts and stages of implementation”, *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, vol. 1, pp. 131-135, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2011_1_35 (Accessed December 25, 2022).
16. Council of Europe (2021), “Compliance with the requirements of a fair trial (in the context of the implementation of the decisions of the European Court of Human Rights in the group of cases “Svitlana Naumenko v. Ukraine” and “Merit v. Ukraine”, available at: <https://rm.coe.int/legthy-proceedings-compliance-with-the-requirements-ukr-web-final/1680a29a06> (Accessed December 25, 2022).